

Teorētiskā zemes cena un zemes nomas maksa,
ko veido ar ražošanu nesaistītie
platībmaksājumi Latvijā,
un šo platībmaksājumu sadalījums atsevišķām
ekonomiskām grupām

A.Miglavs (*LVAEI*),
A.Auziņš (*EDO Consult*),
D.Saukāns (*EDO Consult*),
G.Salputra (*LVAEI*),
A.Nipers (*LVAEI*)

Pētījuma mērķis:

Izvērtēt un kvantificēt “blakusefektus”,
ko rada ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi

“Blakusefektu” apraksts:

Problēma	Iemesls ?
1. Zemes cenas un nomas maksas pieaugums	Ienesīgums no ar ražošanu nesaistītiem platībmaksājumiem
2. Līdz zemes nomniekiem atbalsts nenonāk vai nonāk tikai daļēji	Pieaugot platībmaksājumiem, pieaug arī zemes nomas maksa

Pētījuma uzdevumi:

1. Noteikt “alternatīvo” zemes cenu

2. Noteikt “alternatīvo” nomas maksu

3. Platībmaksājumu sadalījums starp:

- zemes īpašniekiem-apsaimniekotājiem
- zemes nomniekiem-apsaimniekotājiem
- zemes īpašniekiem-iznomātājiem

Analizējamās subsīdijas:

Ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi:

(to saņemšanai nav nepieciešams ražot produkciju)

- **Vienotais platības maksājums** (Vienotais maksājums un ar ražošanu nesaistītie Papildu valsts tiešmaksājumi)
- **Mazāk labvēlīgo apvidu maksājumi** (MLA)

Analizējami scenāriji:

Mazāk labvēlīgo apvidu maksājumi

Vienoto maksājumu grupa

		bez MLA	ar MLA
S9 (min.)	→	S9	S9 +MLA
A9 (max.)	→	A9	A9 +MLA

Reģionālais dalījums:

- 1.reģions – Kurzeme
- 2.reģions – Zemgale
- 3.reģions – Vidzemes līcis
- 4.reģions – Viduslatvija
- 5.reģions – Centrālā Latvija
- 6.reģions – Austrumlatvija

Aprēķini:

Izmantots matemātiskais modelis, kura pamatā ir nākotnes finanšu plūsmu tagadnes vērtības novērtējums.

Ieņēmumu plūsma:

platībmaksājumi

Izdevumu plūsma:

izdevumi platībmaksājumu saņemšanai
un nodokļu maksājumi

Dati un pieņēmumi:

Pamatā balstās uz:

- CSP datiem par 2003. un 2004. gadu;
- ES un valsts normatīvajiem dokumentiem;
- Analītiskiem aprēķiniem.

Rezultāti:

Rezultāti:

P.S.

Pētījumā pastāv ierobežojumi:

- netiek vērtēts efekts no ar ražošanu saistītiem platībmaksājumiem (jo teorētiski arī ar ražošanu saistītās subsīdijas var veicināt zemes cenas pieaugumu)
- netiek vērtēts efekts no aktīvu vērtības pieaugumu, kas ir saistīts ar zemēs cenas pieaugumu

“Alternatīvā” zemes tirgus vērtība

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha), vidēji valstī

	A9 (+ MLA)	A9	S9 (+ MLA)	S9
“Alternatīvā” zemes tirgus vērtība (Ls)	845	444	676	275

“Alternatīvā” nomas maksa

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha), vidēji valstī

	A9 (+ MLA)	A9	S9 (+ MLA)	S9
“Alternatīvā” nomas maksa (Ls), 10 gadu līgumiem	74	39	59	24

“Alternatīvā” zemes cena reģionos

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha)

	A9 (+ MLA)	S9
Kurzeme	743	169
Zemgale	532	275
Vidzemes līcis	380	96
Viduslatvija	876	274
Centrālā Latvija	1 016	292
Austrumlatvija	1 117	331

“Alternatīvā” zemes cena reģionos

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha)

	A9 (+ MLA)	S9
Kurzeme	743	169
Zemgale	532	275
Vidzemes līcis	380	96
Viduslatvija	876	274
Centrālā Latvija	1 016	292
Austrumlatvija	1 117	331

“Alternatīvā” nomas maksa reģionos

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha)

	A9 (+ MLA)	S9
Kurzeme	65	16
Zemgale	47	25
Vidzemes līcis	34	11
Viduslatvija	77	24
Centrālā Latvija	89	26
Austrumlatvija	98	29

“Alternatīvā” nomas maksa reģionos

Novērtējums 2009.gadam (LVL/ha)

	A9 (+ MLA)	S9
Kurzeme	65	16
Zemgale	47	25
Vidzemes līcis	34	11
Viduslatvija	77	24
Centrālā Latvija	89	26
Austrumlatvija	98	29

Platībmaksājumu sadalījums

Aprēķinu metodika

	Ieņēmumi no subsīdijām (1)	Izdevumi nomas maksai (2)	Ieņēmumi no nomas maksas (3)	Kopā (1)-(2)+(3)
Zemes apsaimniekotāji-īpašnieki	+			?
Zemes apsaimniekotāji-nomnieki	+	-		?
Zemes iznomātāji			+	?

Platībmaksājumu sadalījums

Ar ražošanu nesaistīto subsīdiju sadalījuma novērtējums 2009.gadam

	A9 (+ MLA)	A9	S9 (+ MLA)	S9
Zemes apsaimniekotāji-īpašnieki	74,2%	74,2%	74,2%	74,2%
Zemes apsaimniekotāji-nomnieki	1,8%	6,9%	3,7%	11,2%
Zemes iznomātāji	24,0%	18,9%	22,1%	14,6%

Platībmaksājumu sadalījums (reģioni)

Ar ražošanu nesaistītās subsīdiju sadalījuma novērtējums 2009.gadam

	Austrumlatvija		Zemgale	
	A9 (+ MLA)	S9	A9 (+ MLA)	S9
Zemes apsaimniekotāji-īpašnieki	90,1%	90,1%	62,1%	62,1%
Zemes apsaimniekotāji-nomnieki	-0,4%	3,2%	7,7%	16,0%
Zemes iznomātāji	10,3%	6,7%	30,2%	21,9%

Platībmaksājumu sadalījums (reģioni)

Ar ražošanu nesaistītās subsīdiju sadalījuma novērtējums 2009.gadam

	Austrumlatvija		Zemgale	
	A9 (+ MLA)	S9	A9 (+ MLA)	S9
Zemes apsaimniekotāji-īpašnieki	90,1%	90,1%	62,1%	62,1%
Zemes apsaimniekotāji-nomnieki	-0,4%	3,2%	7,7%	16,0%
Zemes iznomātāji	10,3%	6,7%	30,2%	21,9%

Secinājumi:

1. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielāka ir “alternatīvā” zemes tirgus vērtība un nomas maksa, veidojot ekonomisko pamatojums tirgus cenas pieaugumam

Secinājumi:

1. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielāka ir “alternatīvā” zemes tirgus vērtība un nomas maksa, veidojot ekonomisko pamatojums tirgus cenas pieaugumam
2. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielākai naudas daļai jānonāk zemes iznomātājiem

Secinājumi:

1. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielāka ir “alternatīvā” zemes tirgus vērtība un nomas maksa, veidojot ekonomisko pamatojums tirgus cenas pieaugumam
2. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielākai naudas daļai jānonāk zemes iznomātājiem
3. Augstas ar ražošanu nesaistītās subsīdijas visvairāk varētu ietekmēt tos reģionus, kuri līdz šim ir izrādījušies mazāk pievilcīgi lauksaimniecībai

Secinājumi:

1. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielāka ir “alternatīvā” zemes tirgus vērtība un nomas maksa, veidojot ekonomisko pamatojums tirgus cenas pieaugumam
2. Jo lielāki ir ar ražošanu nesaistītie platībmaksājumi, jo lielākai naudas daļai jānonāk zemes iznomātājiem
3. Augstas ar ražošanu nesaistītās subsīdijas visvairāk varētu ietekmēt tos reģionus, kuri līdz šim ir izrādījušies mazāk pievilcīgi lauksaimniecībai
4. Reģionos, kur ir liels lauksaimniecības mērķiem nomāto platību īpatsvars, salīdzinoši liela daļa no subsīdijām “de facto” līdz lauksaimniekiem nenonāks

Paldies par uzmanību !